JOLANTA A. DASZYŃSKA

Uniwersytet Łódzki

ORCID ID: 0000-0001-9108-1296

WŁADZA I POLITYKA

W CZASACH NOWOŻYTNYCH

DYPLMACJA I SPRAWY WEWNĘTRZNE

Rebelia Johna Friesa (1799–1800)

John Fries' Rebellion (1799–1800)

A merykańska historiografia niechętnie ujawnia negatywne zjawiska, które miały miejsce zwłaszcza w okresie tzw. *Formative Years*, czyli w trakcie tworzenia państwa po przyjęciu *Konstytucji federalnej* z 1787 r. Ta miała być bowiem cudownym dokumentem, które zapewni państwu jedność i trwałość, a także zapobiegnie chaosowi, który wkradł się w czasach trwania *Artykułów Konfederacji i wiecznej Unii*. Teoretycznie, a po kilku latach także praktycznie skupienie największej władzy w strukturach federalnych, a nie stanowych, przyniosło zamierzony efekt. Jednak zanim się to stało, w młodym państwie amerykańskim pojawiały się różnego rodzaju kryzysy. Jednym z nich, aczkolwiek nie pierwszym, była rebelia Johna Friesa. Określa się ją także jako *House/Home Tax Rebellion*, *Fries Rebellion*, *Hot Water Rebellion*, *Window Tax*. Ma także niemiecką nazwę: *Hesses-Wasser Uffschand*¹.

Rebelia ta nie była pierwszym zrywem przeciwko amerykańskiemu państwu. Poprzedzały ją dwa inne powstania. Pierwszym była *Rebelia Shaysa* (*Shays' Rebellion*)² z lat 1786–1787, a więc jeszcze w schyłkowych latach *Artykułów Konfederacji*, tuż przed wprowadzeniem nowego systemu federacyjnego. Konfederacja bowiem, przyznając zbyt szerokie uprawnienia stanom członkowskim, pomniejszała siłę władzy państwowej.

¹ Nazwy te, a także inne określenia podaje „Wikipedia”: https://en.wikipedia.org/wiki/Fries%27s_Rebellion (dostęp: 20.12.2019).

² Por. <https://www.mountvernon.org/library/digitalhistory/digital-encyclopedia/article/shays-rebellion/> (dostęp: 20.12.2019). Jeżeli historycy amerykańscy wspominają o rebelii Shaysa, to wyłącznie w kontekście rewizji *Artykułów Konfederacji*, gdy dążono do zwołania *Konwencji w Annapolis*. Podaję nader wyrazisty przykład: „The other states did not respond immediately to the summons to another general meeting, but then Shays's Rebellion occurred. The reaction to Shays's Rebellion hastened the movement toward comprehensive revision of the Articles of Confederation”. *A People and a Nation. A History of the United States*, vol. I (*to 1877*), eds M.B. Norton, D.M. Katzman *et al.*, Boston 1991, s. 117–118.

To zaś prowadziło do rozrostu władzy w stanach, co mogło doprowadzić do ich oderwania się od Unii. Dlatego więc *Konstytucja 1787 roku* zmieniała całkowicie system władzy. Zaś *Rebelia Shaysa*, będąca w istocie powstaniem byłych żołnierzy amerykańskich walczących w wojnie o niepodległość, którzy protestowali przeciwko wysokim podatkom i kosztom utrzymania, ukazała słabe strony państwa, które nie zapewniało godnego bytu tym, którzy walczyli o jego powstanie. *Rebelia Shaysa* miała miejsce w stanie Massachusetts. Spotkała się jednak z ostrą reakcją władz państwowych, które wysłały wojsko do jej stłumienia³. W decydującej bitwie pod Petersham 2 lutego 1787 r. doszło do rozbicia sił powstańczych⁴.

Drugim zrywem powstańczym była tzw. *Rebelia wódczana* (*Whiskey Rebellion*)⁵, która miała miejsce w zachodniej części stanu Pensylwania. Wybuchła w 1791 r., a więc gdy obowiązywały już zasady wprowadzone przez *Konstytucję federalną*. Powstanie to, zwane także *Whiskey Insurrection*, było zbrojnym zrywem przeciwko podatkowi akcyzowemu. Uważa się niekiedy, że rozpoczęło się dopiero trzy lata później, ale wówczas nastąpiła jego kulminacja⁶. Istotne jest, że było to powstanie już w federalnym państwie, za czasów prezydentury George'a Washingtona. Rozpoczęło się po wprowadzeniu przez Aleksandra Hamiltona *Ustawy o akcyzie* (*Excise Tax*) w marcu 1791 r., która nakładała podatek na destylatorów alkoholu⁷. Nie to było główną przyczyną niezadowolenia, które przerodziło się w powstanie, ale fakt, że znacznie więcej płacili drobni farmerzy, a duże wytwórnie miały pięćdziesięcioprocentową zniżkę. Ponieważ wódka była środkiem płatniczym, dodatkowo pozwalała na przerobienie niesprzedanej kukurydzy i żyta, co było niezwykle istotne dla biednych farmerów. To właśnie dla nich whisky stanowiła główne źródło dochodu. Farmerzy początkowo wyrażali swoje niezadowolenie, a następnie przestali płacić podatek⁸. O tym, że poborcy podatkowi budzili powszechną nienawiść nie trzeba wspominać.

Powstanie zakończyło się dopiero, gdy prezydent Washington nakazał powołanie oddziałów milicji stanowej w sile 13 tys. ludzi. Rekrutowali się z Pensylwanii, Wirginii, Marylandu i New Jersey. Na ich czele stanął sam Washington, choć mało znany jest fakt, że rzeczywiste dowództwo powierzył ówczesnemu gubernatorowi Wirginii, którym był generał Harry Lee, znany jako Light Horse Harry. Prezydent zapowiadał także kary

³ Stan ten miał tradycje walki w czasach poprzedzających wojnę o niepodległość. Na temat powstania por. *American History. A Survey*, vol. I (to 1877), eds A. Brinkley, R.N. Curent, New York 1991, s. 159–160.

⁴ Więcej o tym: <https://www.ushistory.org/us/15a.asp> (dostęp: 9.12.2019).

⁵ Szerzej por. np. *A People and a Nation*, s. 128–129.

⁶ Por. J.A. Daszyńska, *Kryzysy i kompromisy w Stanach Zjednoczonych Ameryki czasów Ojców Założycieli*, Łódź 2018, s. 88–89.

⁷ Więcej o tym: <https://history.house.gov/Historical-Highlights/1700s/The-1791-Excise-Whiskey-Tax/> (dostęp: 29.12.2019).

⁸ Na temat przebiegu powstania pisze szerzej J.A. Daszyńska, *Kryzysy i kompromisy*, s. 89–98.

dla rebeliantów, o ile nie poddadzą się. Wszystkie te kroki były raczej demonstracją siły. Po pierwsze, do tłumienia rebelii nie użyto oddziałów regularnej armii, lecz milicji stanowej. Po drugie, nie dążono do stoczenia jakiegokolwiek potyczki, tym bardziej, że powstańcy, widząc jak wielkie siły zostały na nich skierowane, poczęli rozchodzić się do swych domów. Władze federalne pokazały swą potęgę. Powstanie upadło. Odwołano też ustawę z 1791 r.

Przejdźmy wreszcie do powstania kierowanego przez Johna Friesa. Miało miejsce w Pensylwanii. Jedną z nazw, którą go określano była *Hot-Water Rebellion*. Wywodzi się z ona z tego, że z wyższego piętra domów oblewano gorącą wodą poborców podatkowych, którzy usiłowali dokonać pomiarów okien. W obliczu zagrożenia wojny z Francją władze federalne wprowadziły przez Kongres podatek, z którego dochody przeznaczone być miały na rozbudowę amerykańskiej floty. *Bezpośredni podatek od domów* z 9 i 14 lipca 1798 r., tzw. *Direct House Tax*, nakładał podatki na własność ziemską, budynki oraz niewolników. Rodzi się pytanie, dlaczego największe niezadowolenie wywołały właśnie w Pensylwanii? Mianowicie tamtejsi farmerzy o niemieckich korzeniach, tzw. *Pennsylvania Dutch*, wyrażali swoje obawy, ponieważ jako niemieccy osadnicy narażeni byli także na represje wprowadzone wcześniejszym pakietem ustaw, znanych jako *Ustawy o Cudzoziemcach* (*Alien and Sedition Acts*) z tego samego roku⁹. Zwłaszcza farmerzy z hrabstw Bucks, Northampton i Montgomery protestowali naj-silniej, gdyż stanowili największą grupę mieszkańców obcego pochodzenia. Czuli się zagrożeni jako osoby, które nie mają amerykańskiego pochodzenia, a także z uwagi na kwestie ekonomiczne. Podatek nałożony w lipcu 1798 r. został pomyślany w ten sposób, że suma pieniędzy, jaka miała zostać zebrana z poszczególnych stanów została odgórnie ustalona. Łącznie federaliści założyli zebranie ok. dwóch milionów dolarów. Jak widać, zapomnieli niedawne czasy, kiedy po wojnie siedmioletniej brytyjski parlament przyjął podobne założenia, tworząc najpierw ustawę znaną jako *Sugar Act* (1764), a następnie, gdy ta nie przyniosła spodziewanych dochodów, wydając kolejną – *Stamp Act* (1765). Obie przyniosły więcej szkody niż pożytku, doprowadzając do wzrostu świadomości kolonialnej, a w efekcie do wybuchu wojny o niepodległość. W przypadku podatku z lipca 1798 r. zastosowano po raz pierwszy (i na szczęście ostatni) proporcjonalne obciążanie poszczególnego stanu wysokością płaconej sumy. W przypadku Pensylwanii miało to wynosić 237 tys. dolarów. Ponieważ był to stan wolny od niewolnictwa, podatek został nałożony na domy mieszkalne i własność gospodarczą. Uważano przy tym, że bogate domy wyróżniają się dużymi szybami w oknach. Poborcy podatkowi zaczęli więc dokonywać pomiarów szyb. Dużą liczbę okien również uważano za przejaw bogactwa. Z powodu brania ich pod uwagę przy obliczaniu wysoko-

⁹ Więcej o działaniu tych ustaw i reakcji poszczególnych stanów członkowskich Unii w: J.A. Daszyńska, *Stany wobec polityki rządu federalnego Stanów Zjednoczonych Ameryki lat 1798–1830*, Łódź 2004, s. 67–86.

ści nakładanego podatku określa się go „podatkiem od okien” (*Window Tax*). Zaś od miejsca, w którym opozycjoniści zapowiedzieli masowy opór pochodzi nazwa *Millford Tax*¹⁰.

Niemieccy osadnicy protestowali przeciw temu podatkowi, czując się podwójnie oszukani. Nie mieli pewności, w obliczu działania *Ustaw o cudzoziemcach*, że będą nadal mogli swobodnie żyć i pomnażać swój majątek. Większość z nich zintegrowała się z innymi mieszkańcami i nie istniały żadne przepaście kulturowe. Niemieccy potomkowie poparli konstytucję federalną i czuli się w pełni mieszkańcami Stanów Zjednoczonych¹¹. Ponadto rozchodziły się wieści o szykującej się wojnie z Francją. Po początkowych odmowach płacenia podatku, doszło do ataków na poborców podatkowych. Jakże przypominało to działania angielskich kolonistów w czasach poprzedzających amerykańską wojnę o niepodległość. Poborców określano bardzo negatywnie jako: „przeklęci stemplarze” (*damned stampers*), co było nawiązaniem do *Stamp Act* z 1765 r. lub jako „torysowscy łajdacy” (*Tory rascals*)¹². Stawiano też słupy wolności i szykowano kokardy czerwono-biało-niebieskie, które mocowano na czapkach¹³. Były to żywe odwołania do akcji *Synów Wolności*, poprzedzające wybuch wojny o niepodległość.

Po tych akcjach, gdy podatek nie ostał odwołany, niemieccy osadnicy przeszli do radykalnych form oporu i chwycili za broń. Zbrojnym wystąpieniem przewodził były żołnierz Armii Kontynentalnej. Był to John Fries¹⁴. To on z grupą ok. 60 uzbrojonych mężczyzn utrudniał poborcom pobieranie podatków. Był tak skuteczny, że poborcy zostali objęci ochroną gubernatora Pensylwanii Thomasa Mifflina. W dniu 5 marca 1799 r. wysłał oddział milicji stanowej do Northampton, gdzie przebywał Fries i jego ludzie. Milicja miała nie tylko aresztować Friesa i jego kompanów, ale i tych, którzy odmawiali płacenia podatków. Była to zatem szeroko zakrojona akcja. Wieści szybko się rozeszły i jeszcze tego samego dnia Fries przekazał poborcom informację, że może mieć wkrótce do dyspozycji 700 uzbrojonych ludzi. Działo się to w miejscowości Millford¹⁵. Nazajutrz przegonił trzech poborców, a trzech kolejnych, bardziej „zadziornych”, uwięził w tawernie w Quakertown. Następnego dnia ich uwolnił, ale dopiero gdy złożyli obietnicę, że nie będą już wykonywać swych obowiązków jako poborcy. Było to gwarancją zachowania życia.

¹⁰ J.A. Daszyńska, *Kryzysy i kompromisy*, s. 137.

¹¹ Por. P.D. Newman, *Fries's Rebellion and American Political Culture, 1798–1800*, „The Pennsylvania Magazine of History and Biography” 1995, vol. CXIX, No. 1–2, s. 46.

¹² Por. *ibidem*, s. 49.

¹³ Por. *ibidem*, s. 53.

¹⁴ John Fries (1750–1818), syn niemieckiego imigranta, w czasie wojny o niepodległość dowodził kompanią, po wojnie był licytатorem. Szerzej o nim: https://en.wikipedia.org/wiki/John_Fries (dostęp: 20.12.2019).

¹⁵ Liczba ta wydaje się zawyżona, ale podaje ją Harry Adams w pracy *The Saga of John Fries* opublikowanej przez media Dynamics Historic Research w 1977 r., <https://www.jamesmannartfarm.com/friesreb3.html> (dostęp: 22.10.2015).

Kolejne dni polegały na wyszukiwaniu poborców i zamykaniu ich w miejscowych tawernach. Jednocześnie uwalniano tych, których uwięziła gubernatorska milicja. Można powiedzieć, że akcja rodziła reakcję. Jednak już 7 marca Fries wraz z setką rebeliantów zostali zatrzymani. Sprawa zrobiła się głośna, gdyż miejscowy szeryf natychmiast wysłał raport. Adresatem był prezydent John Adams. Raport dotarł szybko, gdyż prezydent przebywał w Filadelfii, która pełniła wówczas funkcję stolicy¹⁶.

Reakcja prezydenta była stanowcza. Powołał on oddział liczący ponad tysiąc dwieście osób. Na jego czele stanął Wiliam McPherson, mianowany przez prezydenta dowódcą tych sił, które miały rozprawić się z rebeliantami¹⁷. Nie zyskały one przychylności mieszkańców Pensylwanii. Byli to ludzie niezwykle brutalni, często pijani, nazywano ich „nikczemnikami i łajdakami”, wśród których były także kobiety¹⁸. Opowieści o brutalności tych oddziałów nie odbiegały od prawdy.

Ponadto prezydent Adams 12 marca 1799 r. wydał proklamację, w której wyraził stanowisko, że opór przeciwko ustawom Kongresu jest nielegalny. Zapowiedział postawienie przed sądem tych, którzy naruszyli prawo. Miejscem posiedzeń miał być dom Abrahama Loveringa w mieście Bethlehem. Sędzią „Stanów Zjednoczonych i dla dystryktu Pensylwanii”¹⁹ wybrał Williama Nicholasa, który miał rozpatrzyć sprawy winnych działaniom przeciw Stanom Zjednoczonym. Za takie uznano poczynania Friesa i jego ludzi. Dodał też, że powołanie przez niego sił wojskowych do rozprawienia się z rebeliantami było koniecznością. Miało to na celu egzekwowanie prawa, które zgodnie z konstytucją jest obowiązujące. Jako prezydent był „zobowiązany to uczynić, będąc święcie [*solemn*] przekonany, że leży to w interesie Stanów Zjednoczonych”²⁰. Jednocześnie dodał, że do następnego poniedziałku, czyli do 18 marca, wszyscy powstańcy (*insurgents*) powinni rozejść się do swoich domów. Ci zaś, którzy tego nie zrobią, będą ukarani za bezprawne i groźne działania²¹.

¹⁶ J.A. Daszyńska, *Symbole amerykańskiej demokracji*, Łódź 2010, s. 79–80.

¹⁷ William McPherson (także MacPherson) – federalista, mianowany brygadierem generalnym do rozprawienia się z powstaniem Friesa. Por. N. Little, *William Duane: National Identity and Empire, 1760–1835*, https://books.google.pl/books?id=hucvCgAAQBAJ&pg=PT188&dq=William+McPherson+and+john+fries&hl=pl&sa=X&ved=0ahUKewi1zt_KuMfmAhWkysQBHUF1AIUQ6AEIKTAA#v=onepage&q=William%20McPherson%20and%20john%20fries&f=false (dostęp: 20.12.2019).

¹⁸ Cyt. za: J.A. Daszyńska, *Kryzysy i kompromisy*, s. 138–139.

¹⁹ J. Adams, *Proclamation concerning the Insurrection in Pennsylvania*, Philadelphia, 12 III 1799, *The Works of John Adams, Second President of the United States*, vol. IX (*Letters and State Papers, 1799–1811*), ed. C.F. Adams, Boston 1854 – tekst proklamacji dostępny w wersji elektronicznej: <https://books.google.pl/books?id=-Wh3AAAAMAAJ&pg=PA174&dq=proclamation+of+John+Adams,12+march+1799&hl=pl&sa=X&ved=0ahUKewiXn6i-vsfmAhWvxIsKHVdKC5cQ6AEIKTAA#v=onepage&q=proclamation%20of%20John%20Adams%2C12%20march%201799&f=false> (dostęp: 20.12.2019).

²⁰ Cyt. za: J.A. Daszyńska, *Kryzysy i kompromisy*, s. 139.

²¹ J. Adams, *Proclamation*.

Proklamację podpisał John Adams jako prezydent i Timothy Pickering jako sekretarz stanu. Jednakże zmieniono miejsce, w którym miał odbywać się proces, uważając, że sprawa wagi państwowej winna się toczyć w stolicy, a zatem w Filadelfii. Było to zresztą blisko. Zatem sąd nad Friesem odbył się w Filadelfii. Oskarżono go o zdradę państwa, a więc było to „wytoczeniem wielkiej armaty” przeciw niemu. Zdradę taką karano śmiercią.

Proces rozpoczął się 11 kwietnia 1799 r. przed Sądem Okręgowym Stanów Zjednoczonych. Co ciekawe, obradom przewodniczył sędzia Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych, którym był wówczas James Iredell²². Oskarżył on Friesa o prowadzenie wojny przeciwko Stanom Zjednoczonym. Było to jedyne oskarżenie, ale o wielkiej mocy²³. Dodać należy, że sędzia wskazany przez prezydenta Adamsa nie uczestniczył w procesie, gdyż jego stan zdrowia na to nie pozwalał. Kilka miesięcy później zmarł.

Dodatkowym elementem oskarżenia stało się uzasadnienie legalności ustaw o cudzoziemcach, wspomnianych już wyżej *Alien and Sedition Acts*. Iredell wykazał, że są zgodne z konstytucją federalną. W związku z tym wszelkie wystąpienia przeciwko nim podlegają karze. Aby jeszcze wzmocnić swoje oskarżenie, dodał, że Opatrzność czuwa nad losami Stanów Zjednoczonych, a zatem takie zło, jak wystąpienia przeciwko temu państwu mają zostać ukarane. Tak się musi stać, ponieważ „mieszkańcy tak szczęśliwego kraju zasługują na opiekę i ochronę poprzez takie działanie, które im to jak najbardziej zapewni”²⁴. Nie poprzestał jednak na odwoływaniu się do Opatrzności. W oskarżeniu odniósł się także do sił piekielnych, które miały przesłonić oczy Friesowi, co skutkowało czynami zakłócającymi spokój i pomyślność Stanów Zjednoczonych. Sędzia plastycznie opisał, że Fries nie bał się Boga, nie był wierny i posłuszny władzy, słuchał podszeptów diabła, niegodziwie i z rozmysłem burzył spokój w państwie²⁵. Dyskurs ten przywodzi na myśl wcześniejsze procesy nad czarownicami z Salem. To wszystko miało umocnić zastosowanie najwyższego wymiaru kary, jakim było skazanie na śmierć przez powieszenie.

Wyrok skazujący Friesa na karę śmierci został ogłoszony 14 maja. Jednakże wyroku nie wykonano, gdyż Friesowi dopisało szczęście. Obrońcy udało się udowodnić, że jeden z sędziów był uprzedzony i od początku wrogo nastawiony do skazanego. To zaś

²² James Iredell (5 X 1751 – 20 X 1799) – amerykański prawnik, urodzony w Wielkiej Brytanii, który w 1768 r. przybył do amerykańskich kolonii jako kontroler celny podczas obowiązywania tzw. podatku Townshenda (*Townshend duties*) nałożonego w tym samym roku. Opowiedział się jednak po stronie rewolucji amerykańskiej, został federalistą. Por. biogram opracowany przez W.P. Whichard z University of North Carolina dostępny na: <http://northcarolinahistory.org/encyclopedia/james-iredell-sr-1751-1799/> (dostęp: 17.09.2015).

²³ Oskarżenie brzmiało: „The only species of treason likely to come before you is that of levying war against the United States”. Treść mowy oskarżającej: www.jamesmannartfarm.com/friesreb3.html (dostęp: 20.09.2015).

²⁴ *Ibidem*.

²⁵ *Ibidem*.

powodowało, że nie mógł być obiektywny. Manewr ten spowodował, że sąd zgodził się na kolejną rozprawę, w której zostanie zmieniony skład sędziowski.

Kolejny proces rozpoczął się już jesienią. Pierwsze posiedzenie sądu miało miejsce 11 października w miejscowości Norristown. Następnie znów sprawa toczyła się w Filadelfii. Było to podyktowane środkami bezpieczeństwa. Zastosowano je jednak nie w obawie o losy sądnego, ale z uwagi na panującą wówczas epidemię żółtej febr. Fries bronił się przed stawianymi mu zarzutami, ale nie był porywającym mówcą. Spokojnie wyjaśniał, że w zasadzie wykonywał wolę innych mieszkańców. Mówił, że „nie zbierał ludzi. Oni sami przychodzili pod mój dom i zabrali mnie ze sobą”²⁶. W końcowej fazie swej obrony zastosował taktykę odwołania się do wyroku sądu. Był oszczędny w słowach, nie negował swej winy, aczkolwiek jego taktyka w zasadzie czyniła go niewinnym.

Należy dodać, że Fries wykazał się doskonałym wyczuciem sytuacji i umiejętnością obrony. Musiał to czynić sam, gdyż w tym kolejnym procesie nie miał obrońcy. Nikt nie chciał podjąć się obrony kogoś oskarżonego o zdradę stanu, tym bardziej, że proces od początku miał tendencyjny i pokazowy charakter. Trzej obrońcy z pierwszego procesu woleli zrezygnować, zdając sobie doskonale sprawę z tego, jakie cechy ma ten proces²⁷.

Dwie godziny po krótkiej mowie obrończej Friesa sąd ogłosił wyrok. Było to potwierdzenie poprzedniego orzeczenia: kara śmierci. W uzasadnieniu stwierdzono, że Fries był winny, gdyż to on przewodził rebelii. Miał więc zostać powieszony. Wyrok ten, jak poprzednio, ogłosił sędzia Sądu Najwyższego, którym był wówczas Samuel Chase. Przy okazji można dodać, że praworządność tego sędziego stała pod dużym znakiem zapytania. W kilka lat później został oskarżony o sądzenie pod wpływem alkoholu, co prawdopodobnie miało także miejsce podczas procesu Friesa. Otrzymywał mniej ważne sprawy, co potwierdza tezę, że nie zawsze był w stanie wydawać trzeźwe osądy. Podczas procesu broniła go równie nieciekawa postać, jaką był Aaron Burr, późniejszy zdrajca państwa. Jednak obronił swego klienta.

Wyrok śmierci przez powieszenie, oprócz Friesa, otrzymali także dwaj inni uczestnicy rebelii. Byli to George i Frederick Hainey. Egzekucja miała się odbyć 23 maja 1800 r. Na szczęście dwa dni przed nią prezydent Adams, kończący swą kadencję, podpisał akt ułaskawienia. Proklamację w tej sprawie wydał 21 maja²⁸. W niej oczyścił z zarzutów i przeprosił również innych uczestników rebelii.

Wszyscy uwolnieni powrócili do swoich domów. Byli witani jak bohaterowie. Mieszkańcy Pensylwanii wiedzieli, że to oni narażali się za innych, zostali pochwyteni,

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ Byli to: Alexander Dallas, James Ewing i William Lewis. Por. https://law.jrank.org/pages/2397/John-Fries_Trials-1799.html (dostęp: 20.10.2015).

²⁸ Proklamacja Adamsa z 21 V 1800 r. ułaskawiająca od kary śmierci Friesa i panów Hainey, zwalniana ich z więzienia i oczyszczająca z zarzutów, <https://millercenter.org/the-presidency/presidential-speeches/may-21-1800-proclamation-pardons-those-engaged-fries-rebellion> (dostęp: 22.12.2019).

uwięzieni, postawieni pod sąd i skazani na najwyższy wymiar kary. W oczach witającej ich ludności byli więc bohaterami, którzy mieli odwagę chwycić za broń i przeciwstawić się uciążliwym podatkom.

Sytuacja w państwie się zmieniła. Okazało się, że ustawy przeciw cudzoziemcom nie są potrzebne, a do rzeczywistej wojny z Francją na szczęście nie doszło. Okazało się również, że to federaliści poprzez nieprzemyślane ustawy i podatki zakłócili spokój państwa, wywołali wiele niepotrzebnych konfliktów wewnętrznych, poruszyli opinię władz stanowych, które negowały legalność ustaw federalnych. Omal nie doszło do nullifikacji i oderwania części stanów od Unii²⁹. Społeczeństwo było rozczarowane polityką federalistów i naruszaniem przez nich postanowień najważniejszego dokumentu, jakim była konstytucja federalna. Potrzebna była stabilizacja, spokój, a nie szukanie wewnętrznego wroga i straszenie wojną z Francją. Fries był przysłowiowym kozłem ofiarnym, który sprzeciwił się polityce prowadzonej przez federalistów. Na szczęście rok 1800 był rokiem wyborów prezydenckich. Mając nadzieje na uzyskanie poparcia, prezydent Adams ułaskawił Friesa i innych rebeliantów. Nie pomogło mu to jednak w wygraniu wyborów. Władzę przejęli republikanie, ich prezydent Thomas Jefferson. Swe urządowanie rozpoczął od scalających państwo słów: „Wszyscy jesteśmy republikanami, wszyscy jesteśmy federalistami”³⁰.

Abstract

Fries' Rebellion of 1799 was an uprising, in opposition to a direct federal property tax. It was an armed tax revolt led by John Fries. In July 1798, the Federalist-controlled U.S. Congress, voted a direct tax on all real property, including buildings, land and slaves. This tax widespread the national resentment against the *Allien and Sedition Acts*, which infuriated the German farmers of Bucks, Northampton, and Montgomery counties in Pennsylvania. Several hundred farmers took up arms. At Bethlehem, Pa. Fries and his men forced a group of tax resisters who had been imprisoned under the custody of the federal marshal. In response, President Adams called out a force of federal troops of militia, who marched into the rebellious counties and began making wholesale arrests of the insurgents. John Fries was captured and subsequently tried twice, convicted of treason and sentenced to hang. He was pardoned by Adams who declared a general amnesty for all those who had been involved in the rebellion.

Keywords

Tax, uprising, trial, Pennsylvania, Federalists.

²⁹ Szerzej o tym: J.A. Daszyńska, *Stany wobec polityki rządu*, s. 67–86.

³⁰ T. Jefferson, First Inaugural Address, 4 III 1800. „We are all Republicans, we are all Federalists”, dostępny na stronie Yale University, https://avalon.law.yale.edu/19th_century/jefinau1.asp (dostęp: 22.12.2019).